

Γιὰ νὰ γίνη ἡ κουβέντα τῆς Δόρας μὲ τὴ Λιά νὰ στήν τελευταία πράξη, στέλνει πάλι τὸ Φαίδωνα ἡ Δόρα νὰ τῆς φέρῃ ἄνθια.

Τὸ εἶπαμε κι ἄλλοτες πὼς τὸ βγάλισιμο καὶ μπάσιμο τῶν προσώπων, πρέπει νὰ μὴ χτυπᾷ σὰν ἐδικαιολόγητο, ἢ σὰν ψευδοδικαιολογημένο. Πολλοὶ δὲν τὸ προσέχουν, κι ἀκόμα μερικοὶ ποὺ στάθηκαν σὰ δασκάλοι, στήν παγκόσμια θεατρικὴ Τέχνη. Μὰ αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει τὸ τέτοιο ἀφύσικο, νὰ στέκεται πάντα κι ἀντιτεχνικὸ.

*

Ἡ τελευταία σκηνὴ τῆς τελευταίας πράξης, καθὼς καὶ ὅλες ἀπάνου κατὰ οἱ σκηνὲς τοῦ ἔργου, φέρουν στὸ θεατὴ μιὰ λυρική κούραση κ' ἓνα ποιητικὸ μπουχτισμα, φοβερὰ ἀντιθεατρικὸ.

Τὰ λόγια ἀληθινὰ ποιητικά, στολισμένα μὲ τὸ ἀνώτερο χάρισμα τῆς βαθείας αἰσθητικῆς, στολίζουν τὸ ἔργο σὰ διαμάντια. Μὰ ὅπως εἶπαμε καὶ στήν ἀρχὴ αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ γιὰ νὰ σύρῃ τὸ ἀβίαστο ἐνδιαφέρον. Τὸ ξεμάκρμα πάλι τῶν σκηνῶν ἀπ' αὐτὴ τὴν πρώτη πράξη, δείχνει σὰ μιὰ φτώχεια τοῦ ποιητῆ γιὰ νὰ φέρῃ τὴν προεπόμενη κίνηση καὶ γοργάδα καὶ νὰ διώξῃ τὴν πιθυμιά τοῦ θεατῆ γιὰ τὸ γρήγορο τέλος.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ

Τοῦ μεγάλου μας Α. Πάλλη

Ὅταν τ' ἀγκάθια γύρω μου
μὲ ζώνουν φριχτά
καὶ φτάνει τους τ' ἀγκύλωμα
στὴ δόλια μου καρδιά,

Ὅταν σκοτάδι ἀτέλειωτο
ἐσπλώνεται βαρὺ
καὶ κάποιοι πόνοι ἄγριοι
μοῦ δέρνουν τὴν ψυχὴ,

Σὺ μὲ κερνάς, ὦ Ὀνειρο,
ἀπ' τὸ γλυκὸ κρασί
καὶ πίνω, πίνω, καὶ ξεχνῶ
τ' ἀγκάθια στὴ ζωή.

ΧΑΡΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ

καὶ τραβῆζε μὲ τὸ ζόρι τὸ φίλο του, ποὺ δὲ σκόπευε νὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ κεῖ, καμαρώνοντας μιὰ νοστιμούλα παντρεμένη, ποῦπινε νερό μὲ τὸν ἄντρα της.

— Στάσου, μωρέ, τί βιάζεσαι;

— Μὰ δὲ θὰ πάμε, τὸ λοιπὸ, στήν Ὀλγα; τί κόλλησες αὐτοῦ;

— Πάμε!... Μωρέ εἶδες φεργάδα μιὰ φορὰ! Πῶ πῶ! Πουλάκι μου!... Ὁ ἄντρας της, βέβαια, θάπαθε ζαχαρώδη διαβήτη...

— Γὼ βλέπω πὼς ἀγρίεψες ἰδῶ καὶ δὲν πιάνεσαι. Σὲ καλὸ σου!

— Καὶ ποῦ εἶσαι ἀκόμα!

— Ἀκου τὴν Ὀλγα! Εἶναι βλέπω στὸ κίφιν της.

— Ἐλα πὸ δῶ νὰ βροῦμε τὸ Γιάννη...

Κοντὰ στήν πηγὴ τοῦ νεροῦ καὶ τὰ φυσικὰ λουτρά, πάνω στὴ θάλασσα, χτίσανε τὸ μεγάλο καφενεῖο «Τὰ Κύματα», ποὺ χρησιμεύει καὶ γιὰ σκάλα τοῦ Λουτρακιοῦ. Μολώσανε τὴ θάλασσα γιὰ νὰ χτίσουν τὸ σπῆτι καὶ μπροστὰ τοῦ στερεώσανε μὲ δοκάρια χοντρά καὶ σίδηρα μιὰ ἐξέδρα σανιδένια, μεγάλη, ἀρκετὴ νὰ χωρήσῃ καὶ τρακόσα προσώπατα γύρω γύρω κλείνεται μὲ κάγκελλα, μὴν τύχη καὶ πῆσῃ στὴ θάλασσα κἀνα παιδί, καὶ πάνω σκεπάζεται μὲ τέντα, ποὺ τὴν προφυλάει κι ἀπὸ ἥλιο κι

«Ο ΝΟΥΜΑΣ»

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Ἀρ. 8.—Γιὰ τίς Ἐπαρχίες ὁρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ ὁρ. 10.

Γιὰ τίς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρέμνες (2 ὁρ. τὴν τριμηνία) συντρυμὲς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρυμητὴς ἂν δὲ στείλῃ μπροστὰ τὴ συντρυμὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίοςκια (Σύνταγμα, Ὀμόνοια, Ἑθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιοδρόμου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπογείου Σιδηροδρόμου (Ὀμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρου στὴ Βουλὴ).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἀρβανίτες καὶ Ρωμοὶ—Ἡ ρεκλάμα τῆς δεκάρας—Ἀλήθειες τῆς «Ἀλήθειας»—Ἐνας ἄξιος ὑπάλληλος—Ὁ «Ἐργάτης» τῆς Σμύρνης.

ΜΕΡΙΚΟΙ Ἀρβανίτες, ὀχτὼ δέκα, μὲ τὴ λεβέντινη κορμοστασιά τους καὶ τὴν ἐθνικὴ τους φορεσιά, φανήκανε τὴν περασμένη βδομάδα, μιὰ νύχτα, στοὺς καφενέδες τῆς Ὀμόνοιας. Ὁλοι μὰζι, ὁλοτρόγυρα στὸ τραπέζι, μὲ μιὰ σοβαρότητα ἀρχαίων Ρωμαίων συγκλητικῶν.

Καὶ οἱ Ρωμοὶ στικόντουσαν καὶ τοὺς κοιτάζανε μὲ θαυμασμὸ καὶ μ' εὐλάβεια, χωρὶς νὰ νοήσουν τὸ σόμα τους, χωρὶς νὰ ποῦν κείνῳ ποῦ κρυφόλεγε ἡ ψυχὴ τους:

Γιατὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Ρωμοῦ, μπροστὰ στήν Ἀρβανίτικη λεβεντιά, κρυφόλεγε μὲ πόνο τὸν ἀρχαῖο Σπαρτιατικὸ λόγο: «Μιὰ φορὰ εἴμαστε καὶ μεῖς τέτιοι!»... καὶ πικραστέναι: «Μὴν μπορῶντας νὰ πῇ καὶ τό: «Μιὰ φορὰ καὶ μεῖς τέτιοι θὰ γίνουμε!»

Γιατὶ ἡ Ἀρβανίτικη φυλὴ κρατιέται νὰ ἀκόμα, ἐνῶ ἡ δική μας φυλὴ δείχνει σὰ νὰ γέρας.

Τουλάχιστο ὅποιος ἔβλεπε τοὺς Ἀρβανίτες, κ' ἔρηχνε μιὰ ματιά καὶ στοὺς Ρωμοὺς ποὺ καθόντουσαν στίς μπῦρες ἢ περνοῦσαν ξαπλωμένοι στὰ καουτσικένια ἀμάξια, κι ὅποιος μελετοῦσε φυσιογνωμίες καὶ φορεσιὰς καὶ φερσίματα, σὲ τέτια ἀπελπιστικὰ συμπεράσματα ἔφτανε.

*

«ΚΑΤΟΥ ἡ ρεκλάμα τῆς δεκάρας!» Ἔτσι εἶπε ὁ Διάδοχος καὶ τὰ λόγια του σωστὰ καὶ ἄγρια. Γιατὶ αὐτὸ ποὺ γίνεται στοὺς στρατώνες, ποὺ κατηχοῦν οἱ ὑπαξιωματικοί, μὲ τὴν ἄδεια δηλ. τῶν ἀξιωματικῶν, τοὺς ἐφεδρὺς νάφι-

νουν τὴ δεκάρα ποὺ παίρνουνε γιὰ μιστὸ κάθε μέρα στὰ μέτα τῆς Ἑθνικῆς ἄμυνας, εἶναι ἐλκεῖν καὶ ἀνόητο.

Κι ὁ Διάδοχος, λένε, τόσο θυμώσε ὅταν τὴ μάθε, ὥστε ἀναγκάστηκε νὰ κάνει πικρὴ παρατήρησης στοὺς ἀξιωματικούς καὶ νὰ τὸς συστήσῃ νὰ πιάσουν πιά αὐτὴ τὴ ρεκλάμα τῆς δεκάρας—γιατὶ οἱ ἀξιωματικοί, φαίνεται, γιὰ ρεκλάμα τὸ κάνουν αὐτό, γιὰ νὰ μποροῦν δηλ. νὰ τεταλίσουν αὐρεὸ μὲ τίς ρημερίδες, ποῖαν οὐδ' ὁ λόγος μάζωξε περισσότερους παράδες γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἄμυνα.

Μιὰ δεκάρα παίρνει τὴ μέρα ὁ στρατιώτης, καὶ τοῦ τὴ ζητᾶνε κι αὐτὴ νὰ τὴν ἀρτίσει γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἄμυνα—χωρὶς νὰ φέρουν καὶ οἱ ἴδιοι, ἂν ἔχῃ ἀλάκι, τουλάχιστο τὸ ἓνα δέκατο ἢ τὸ ἓνα εἰκοστὸ ἀπὸ τὸ μιστὸ τους!

*

ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ ἀπὸ τὴν «Ἀλήθεια» τῆς περασμένης Κεριακῆς τὸν ἀκόλουθο παράγραφο καὶ σὰς τὸν σερβίρουμε δλωσδιόλου ἀσκολέστα. Μερικὰ πράγματα μιλοῦνε μοναχὰ τους:

«Ὁ Βασιλόπαις Χριστόφορος ὡς ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ εἰς τὸ Ἀν. πεζικὸν Σύνταγμα ἔδειξε πολὺ ὑπερβολικὴν καὶ ἐπιζήμιον ζήλον διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ἐν σχέσει μὲ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δὲν πιστεύομεν ὅτι ἡ Ὑψηλότης νὰ φιλοδοξῇ νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν τάξιν τῶν χυδαῖστων γλωσσολόγων· ἀλλ' ἡ παρατήρησις τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν εἰς τὸν λοχίαν διδάσκοντα θεωροῦμεν τοῦ ὅπου εἰς τοὺς προσελθόντας ἐφεδρὺς νὰ μεταχειρίζεται ἀντὶ τῆς λέξεως «ἐκατοστὰ» τὸ βέρβαρον «πόντος» (1) ἓνα τὴν ἐννοεῖν καλλίτερα οἱ χονδροκέφαλοι δὴθεν χωρικοὶ μᾶς φαίνεται ὅτι ἡδίκησε πολὺ τὴν νοημοσύνην τοῦ ἰδίου Βασιλόπαιδος.

Ἡ λέξις «ἐκατοστὰ» δὲν εἶνε εὔτε Κινέζικη, εὔτε Τσιγκική· τὴν ἔχει ὅλος ὁ κόσμος, ἂν δὲ δὲν τὴν ἐννοεῖς ὁ ἑφεδρὸς χωρικός καθήκον τοῦ λοχίου ἔχοι—ὅπως πράγματι καὶ τὸ ἔκαμεν οὗτος—καὶ τοῦ ἀνωτέρου τοῦ ἀνθυπολοχαγῶ Βασιλόπαιδος νὰ δώσουν νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἑφεδρὸς τί εἶνε «ἐκατοστὰ». Νὰ τὸν μάθουν δηλ. νὰ τὸν φωτίσουν, νὰ τοῦ ἐφώσουν τὸ διανοητικὸν ἐπίπεδον. Διότι ὁ στρατὸν πρέπει νὰ εἶνε Σχολεῖον. Ὁ Ὑψηλότης ἐπροτίμησε μὲ ὑπερβολικὴν ἀφελείαν νὰ τὸν ἀρτίσῃ εἰς τὸ σκότος καὶ νὰ τὸν μῆθῃ τὸν χυδαῖσμόν! Τόσον τὸ χειρότερον!

Θὰ ἐννοεῖται μὴν παρατήρησιν πρὸς ἀπλουστέραν ἐγγησιν ἂν ὁ λοχίας ἀντὶ τῆς λέξεως «ἐκατοστὰ» μεταχειρίζετο τὸ «ὑπεκατέμετρον» τὸν κυρίως τεχνικὸν ὅρον. Ἀλλ' ὁ λοχίας ἔξευρε τί ἔλεγε καὶ τί ἔκαμεν ὅταν εἴχῃ: «ἐκατοστὰ» καὶ ἔχι ὑπεκατέμετρα. Δὲν ἔξευρε δὲ τί τοῦ ἐγίνετο ἓως ῥεπέρτης πρῶνις ἐφημερίδος ὅταν ὑπερθεματίζων εἰς ἀηδὴ κολακεῖαν ἕτα τὴν χυδαῖζουσαν παρατήρησιν τοῦ Βασιλόπαιδος ἔγραψε συνιστῶν δὴθεν εἰς τὸν δυστυχῆ λοχίαν νὰ μὴ εἶνε... ὑπερκαθαρεύων! Ὡς τὸ ἐκατοστὸν εἶνε ὑπερκαθαρεύων!... Μπρίβο! Δυστυχισμένη γλῶσσα! Ὡς πρὸς τὸν «πόντον» ὡς μείνη διὰ τὸ χαρτοπαίγιον. Ἐκεῖ μόνον ἔχει τὴν θέσιν τῆς ἡ ἐθνικῆς λέξεως.

*

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ τοῦ Ἀν. Λογιστηρίου διορίστηκε ὁ κ.

μένα: χρυσὸ κοντογουνάκι, σὰ μπολερό, ποὺ ἄφινε γδυμὸν τὸ λαιμὸ καὶ τὰ μπράτσα, φούστα μεταξωτή, κόκκινη, κοντή, γιὰ νάφινε λυγρὲς τίς γάμπες, σκαρπινάκια, μὲ φιοῦμπες χρυσεῖς, καὶ στὸ κεφάλι μικρὸ φεσάκι κόκκινο, στραβά βαλμένο, ποὺ ταίριαζε πολὺ μὲ τὰ κατὰμυρα, σὰν τοῦ κοράκου τὰ φτερά, μαλλιά τῆς τραγουδίστρας. Σὲ μιὰ γωνιά, μακριὰ πὸ τὸ μπαλκονάκι της, εἶχε τρουπώσει ὁ Γιάννης μὲ τὴ μάνα του καὶ τρώγανε τὸ παγωτὸ τους. Οἱ φίλοι τοὺς ζυγώσανε γελαστοί.

— Σὰς φέρνω ἓνα κελεπούρι ποὺ δὲν τὸ περιμένετε—εἶπ' ὁ Κώστας.

— Βρὲ καλῶς τὸ Θόδωρο! Βρὲ καλῶς τὰ μάτια σου! Πῶς εἶτανε τοῦτο τὸ ξαφνικὸ;

— Ἐ! Μὴ πῆρε καὶ μίνα τὸ ποτάμι! Πῶς Γιάννη μου; Τί κάνετε, κυρία; μὲ θυμάστε;

— Θερρῶ, Γιάννη μου, δὲν εἶναι τὸ παλλικάρι ποὺ διαβάζετε μαζὶ στὸ γυμνάσιον;

— Ἐγὼ εἶμαι, κυρά μου, δλόκληρος!

— Πῶς εἶσαι, παιδί μου; Ἀ! δὲν ξέρεις πόσο χάρηκα ποὺ σὲ εἶδα! Εἶχες καιρὸ νῆρθς σπῆτι καὶ γὼ εἶμαι γερόντισσα καὶ ξεχνῶ. Κακὰ τὰ γράμματα, κακὰ καὶ ψυχρά!

(ἀκολουθεῖ)